

2003 INGEBORG BACHMANN ÖDÜLÜ

İNKA PAREİ

KARANLIKTA

♥
CAN

ROMAN

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
İLKNUR İGAN

Inka Parei
KARANLIKTA

Can Yayınları: 1706
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 687

Was Dunkelheit war, Inka Parei
© Schöffling & Co. Verlagsbuchhandlung GmbH,
Frankfurt am Main, 2005
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2006

1. basım: Ocak 2008

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gülay Yıldız
Düzeltili: Fulya Tükel
Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 978-975-07-0906-7

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Inka Parei
KARANLIKTA

ROMAN

Almanca aslından çeviren
İLKNUR İGAN

CAN YAYINLARI

INKA PAREİN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTABI

GÖLGE BOKSÖRÜ / *roman*

Inka Parei, 1967'de Frankfurt am Main'da doğdu. Çocukluğu Hessen'de geçti. 1987'de Berlin'e taşındı. Alman Dili ve Edebiyatı, Sosyoloji, Siyasal Bilimler ve Sinoloji öğrenimi gördü. Yazarın ilk romanı olan *Gölge Boksörü*, 2000 yılında Hans Erich Nossack Ödülü' ne değer görüldü ve yapıt bugüne kadar dokuz dile çevrildi. Yapıtları kimi eleştirmenlerce "Berlin Jenerasyonu" adı verilen bir akıma dahil edilen Parei, *Karanlıkta* adlı yapıtıyla 2003 yılında Ingeborg Bachmann Ödülü'nü de aldı. Halen oğluyla Berlin'de yaşıyor ve yazarlık yaşamını sürdürüyor.

İlknur İgan, 1959 yılında İstanbul'da doğdu. Avusturya Kız Lisesi, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Uygulamalı Endüstri Sanatları Okulu, İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ve Köln Üniversitesi Germanistik Bölümü'nde öğrenim gördü. 1986-1991 arasında Köln'de, Almanya'nın Sesi Radyosu'nda yapımcı ve çevirmen olarak görev aldı. Anja Meulenbelt, Arno Gruen, Christa Wolf, Connie Palmen, Imre Kertész, Ingo Schulze, Peter Schneider, Tessa Korber, Alex Capus gibi yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Ev, Frankfurt'un batı sınırındaydı; bir nehrin, Nidda'nın kıyısındaydı. Yaşlı adam evin kendisine miras kalacağını hiç aklına getirmemiş; bunu öğrendiğindeyse korkuya kapılmıştı. Bir an eski sahibinin kim olduğunu hatırlayamadı.

Binanın cephesi, savaş sonrası dönemine özgüydü, kirli ve ifadesizdi. Son dış cephe bakımı, ellili yılların sonunda yapılmış olmalıydı. Ön cephedeki sıva, içinde onlarca yıl boyunca biriken kirin siyah çizgiler oluşturduğu solucan biçimli, kaba çentiklerden oluşuyordu. Bu, giriş katında bir lokanta ve bir kasap dükkânının bulunduğu bir köşe binaydı ve üzerinde bulunduğu Alt-Rödelheim Caddesi, dar ve kavisli bir caddeydi. Gün boyunca on dakikada bir, üzerinde "23 Röderbergweg" yazılı çok gürültülü bir tramvay evin önünden geçiyordu. Adam bu gürültüden hoşlanıyordu, kısa bir süre sonra buna alışmıştı, gecelerin sessizliği ona yapay bir şeymiş gibi geliyordu.

Yeni çevresine, onun yaşında başka bir yere taşınan pek çok insanda görüldüğü gibi daha tam olarak uyum sağlayamamıştı, bir parçası hâlâ Berlin'de yaşıyordu. Yorgun olduğunda veya fazladan bir-iki bardak içtiğinde yatağının yerini hemen bulamadığı oluyordu ya da kendisini kapıları ters taraflarda ararken yakalıyordu.

Taşınırken yanına fazla bir şey almak isteme-

mişti. Gömme dolabını bırakmış ve kitaplarını da, hafta sonları Kreuzberg'deki Möckern Köprüsü yakınlarındaki boş alanda eskiler satan bir komşusuna vermişti. Eski kitap satıcısı ona, ölen insanlardan kalan mektupların, aile resimlerinin ve kişisel belgelerin satılmak üzere yerleştirildiği uzun tahta kutuları göstermişti ve yaşlı adam bunun üzerine elinde kalmış olan bütün fotoğrafları yakmıştı.

Yeni oturma odasında sadece iki koltuk, bir masa ve eski bir vitrinli dolap vardı. Masa, üzerindeki rengi kaçmış örtünün ve misafirler için düşünülmüş, içinde ne zamandan kaldığı belli olmayan sigaraların bulunduğu, tropik bir ağacın ahşabından yapılmış kutunun dışında çoğunlukla boş olurdu.

Altı Eylül akşamı uyandığında, hava kararmıştı. Pencerenin yanında uyuyup kalmış ve kulağı cama yapışmıştı. Korkarak sıçradı ve yüzünün soğumuş yanını ovuşturdu. Dışarıda gece olmuştu, ama o karanlığın bastığını fark etmemişti, yağmurun başladığını da. Yağmur neredeyse sessiz yağıyordu.

Bir an için nerede olduğunu anlayamadı. Kötü bir rüya görmüştü. Önündeki cam buğulanmıştı, dışarıdaki her şey bulanık görünüyordu ve derinlikten yoksundu. Gömleğinin koluyla camı sildi. Aşağıda, sessizce renk değiştiren kavisli, kalın bir asfalt vardı; bir hayvanın sırtı gibi bükülerek evlerin çevresinden geçip birkaç metre sonra bir avlu girişine bağlanıyordu. Adam, park etmiş arabaları gördü, biraz daha uzakta da kaldırımın şimdiden ıslanmış olan kısımlarında bulanık ve kaba ışığı pırıldayan bir sokak lambasını. Karşıdaki binanın cephesi sadece birkaç adım uzaktaydı, dev bir sürüngenin pulları gibi birbirine bitişik istiflenmiş arduvaz pla-

kalarla kaplı olan duvar öne doğru eğikti.

Rüyasında ne gördüğünü yine unutmuştu, hatırlayabildiği sadece soğuk olduğuydu. Kar kokusu duymuştu ve kayın gövdeleri görmüştü, bunları son zamanlarda sık sık görüyordu; gövdelerinde sıyrıp geçmiş kurşun izleri olan, birbirine çok yakın kayınlar.

Birkaç dakika boyunca dikkatini sadece nefesine verdi. Aysız bir geceydi, daha şimdiden soğuktu. Lokantacının çocukları ağlıyordu. Işıkları yanıyor du daha. Yukarıya çok gürültü geliyordu, artık gece gündüz giderek daha sık baktığı avlu, seslerin, bir fısıltının bile toplandığı bir kuyu gibiydi.

Kaloriferin arkasında duran dürbününü aldı ve karşı evin duvarına çevirdi.

Hiçbir zaman büyük bir şeye sahip olmamıştı, bir arabaya bile. Elbette şimdi eline eskisinden daha çok para geçiyordu, ama bu gelirler onun için fazla bir şey ifade etmiyordu. Geceler boyunca kendisine verdikleri kâğıtların başında oturmuştu, özellikle de bina için yaptırılmış sigortaların belgeleri onu meşgul etmişti, bunların bütün maddelerini tek tek okumuşt u, ama sonra hiçbir şeyi anlamadığını kendi kendisine itiraf etmek zorunda kalmıştı. Binanın hangi felaketler karşısında gerçekten korunmuş olduğunu bilmiyordu, artık hep tetikteydi.

Park yerlerinin üzerinde, Dörr çiftinin dairesi vardı, binadaki en eski kiracılar onlardı. Evleri yazın bile aşırı ısıtılırdı, mutfak camlarından buharlaşmış su damlardı. Kadın masanın başında oturmuş, örgü örüyordu, yaşlı adam onun bacaklarının bir bölümüyle dizlerini ve yün yumaklarıyla dolu bir plastik kap gördü. Dörrlerin oğlu kadının yanında,

ocağın başında duruyordu, sivilceli, bıyıklı bir oğlan. Bir tencerenin içindekileri karıştırıyordu ve boş bir konserve kutusunu attığı yere hiç bakmadan çöp kutusuna fırlattı.

Çocukların odası bir üst kattaydı, çoğunlukla dağınık olurdu, adama kendi haline terk edilmiş gibi geldi. Dolapların kapıları açıktı, sallanan bir lambadan odaya boğuk ve elişli iplikleri arasından kırılan bir ışık düşüyordu.

Çocuklar kız çocuklarıydı, adam onların niçin gecelik giymediklerini anlamıyordu. Üstteki yatakta oturuyorlardı, havlu kumaştan pijamalarının içinde bir sıska kollar ve bacaklar yumağı. İlk bakışta ikisinin kavga mı ettiklerini, yoksa birbirlerine mi sokulduklarını ayırtılamadı, ama sonra kavga ettiklerini anladı. Saçları dağılmıştı, daha büyük olanı omuzlarını, parmaklarını ensesine geçirmiş olan küçüğün karnına bastırmıştı.

Çocuklar birinin geldiğini görünce ayrıldılar ve birbirlerine bağırmağa başladılar. Görüntüye bir erkek eli girdi, iki diş fırçasını kavramış yumruk biçiminde bir el. Fırçaların başı yukarıdaydı. Lokantacı, yapılı, kara saçlı, ellili yaşlarının ortalarında bir adamdı, gözlerinin altından belirgin torbacıklar sarkıyordu. Odanın içine dağılmış eşyaları gösterip bağırarak bir şeyler söyledi, sonra çocukların yatağına yaklaştı ve kemerinin tokasını açtı.

Yaşlı adam dürbünü indirdi, elleri titriyordu. Kaba ve güçlü ellerinin üzerinde ihtiyarlık lekeleri ve yer yer pigmentsiz beyaz bölgeler vardı, damarları derisinin altından göze çarpacak biçimde dışarı fırlıyordu. Elleri, bedeniyle çalışan bir insanın kırışmış elleriydi, oysa hiçbir zaman gerçekten ağır bir iş yapmamıştı, postacıydı.

Neredeyse kemerin derisinin pantolon şeritlerinden sıyrılırken çıkarttığı hışırtılı sesi duyacaktı. İki kızdan küçük olanı dışarıya bir göz atma cesaretini gösterdi, bakışları sanki adamı görmüş gibi aniden duraksayarak oyalandı. Sonra dönüp kapıya doğru koştu, birisi ışığı söndürdü.

Az sonra nahoş bir sesle yerinden sıçradı. Korkup büzülmüştü, belli ki tekrar dalmıştı. Sesten rahatsız oldu, üşüyordu.

Uykusuzluktan, diye düşündü. Beni iyice sersemletiyor. Dalgın bir şekilde başını camdan kaldırdı ve çenesini kaşdı. Az önce kucağında duran öbür elini huzursuzca bacaklarının üzerinde dolaştırdı, eline buruşuk bir mendil geldi ve elini oradan tekrar kaydırarak sol dizine götürdü. Dizini dikkatlice yoklayarak elini duvarla kaloriferin arasındaki aralığa sokmaya çalıştı, biraz soktu ve sonra oradan yukarıya doğru, pencerenin pervazına kaydırıldı.

Bir şey yoktu.

Saatin kaç olduğunu düşündü. Uykudan uyanmanın sersemliğiyle zaman duygusunu yitirmişti, bu aklını karıştırmıştı, yoksa her zaman saatin kaç olduğunu tam olarak bilirdi.

Dikkatle arkasına döndü. Akşam yemeğinin artıkları hâlâ masanın üzerinde duruyordu, bir kısmı yenmiş, ciğer ezmesi sürülmüş ekmek, bir parça salatalık turşusu. Yine o tuhaf gürültüyü duydu, belli ki aşağıda biri otelin kapısını sarsıyordu.

Hafifçe öne doğru eğildi ve aşağıya baktı. Avlu sessiz ve soğuktu. Karşıda her yer karanlıktı, binanın diğer bölümündeki pencerelerin kahverengi kepenkleri geceleri kapalı oluyordu, mazgal delikleri gibi küçük ve kör görünüyorlardı. Evin önünde, yan

tarafıta kasabın sebze tarhı vardı, bir gün önce biri üstüne, üzerinde domuz resmi bulunan bir kamyon tentesi yerleştirerek tarhı örtmüştü. Hayvanın sırtına bir bıçak saplıydı, gövdesi bölümlere ayrılmış ve kesildikten sonraki kullanım alanlarına göre numaralanmıştı ve bacaklarıyla gövde arasındaki geniş boşlukların aralıkları eksik organlar gibi duruyordu. Tentenin st kısmında bir su tabakası birikmişti; su, tarhtan bir çamaşır asacağına uzanan ve oradan da evin kapısına giden, köşeleri ezilmiş, eğri bir sac oluğun girintilerinin içine akıyordu. Destek direğinde bir zıplama oyunu lastiği sallanıyordu, altında bir teneke kova vardı, içinden deniz kabuğu biçiminde bir elek, üzerinde diş izleri görülen küçük toplar, kürek saptarı görünüyordu.

Otel de lokantaya aitti; bir koridorun üzerinde beş veya altı oda, odaların çoğu diğer tarafa, komşu arsaya bakıyordu. Koridor, bir yangın çıkışıyla merdiven boşluğuna bağlanıyordu, ama bu kapı kullanılmıyordu. Yaşlı adam binadaki otel müşterilerinin seslerini neredeyse hiç duymuyordu, oysa odalardan ikisinin kendi duvarlarına, yatak odasındaki ve mutfaktaki duvarlara bitişik olduğunu tahmin ediyordu.

Bu arada yağmur şiddetlenmişti, şimdi yana eğik, kalın sicimler halinde yağıyordu. Uzun zamandır yağmur yağmamıştı. Yaz boğucu ve sıcak geçmişti ve gökyüzü neredeyse her zaman puslu ve kirli görünen açık mavi renkteydi. İncecik bir bulut tabakası haftalarca hiç yağış olmadan gökyüzünde asılı kalmıştı; ama şimdi dışarıda su, dam oluklarının tahliye borularından damlayarak kanallarda toplanıyordu. Beton oluklar avluyu e bölüyor ve bir çukurluğun ortasında, çok eski bir kanalizasyon

kanalı girişinde birleşiyorlardı. Üzerleri, kireç ve salmastra ipleriyle tıkanmış, çürüme kokuları yayan bir ızgarayla örtülüydü; ızgaranın kırılmış ve eğri bir şekilde tekrar iç içe geçirilmiş telleri paslı ve çatlaktı. Avlu şiddetli yağmurlarda su altında kaldığında kanalizasyon kokusu günlerce sürüyordu.

Yaşlı adam kazağını kalçasından aşağı doğru çekti. Aşağıdan gelen sarsılma sesi kesilmemişti, insanı rahatsız eden ısrarcı bir gürültüydü ve şimdi bir de kapıya vuruluyordu. Adam bacaklarını inceledi. Yanlış yerlerde kalınlaşıyorlardı, adalelerin olması gereken yerlerde değil ve bu halleriyle dümdüz ve gevşek bir tarzda bükülebilir görünüyorlardı, kumaş hayvanların uzuvları gibi.

Yerinden doğruldu. Uzun süre oturduktan sonra ayağa kalktığı anda, her zaman biraz başı döner ve bir an için sadece bacaklarından ibaret olduğu duygusuna kapılırdı. Baş dönmesi geçene kadar bekledi, sonra koltuk değneklerini aldı; üç küçük kauçuk ayakla sona eren gri değnekler. İlk adımları atarken veya kaygan zemin üzerindeyken veya kendini güvensiz hissettiği zamanlarda hep yaptığı gibi önündeki alanı yavaş yavaş yokladı. Sağ yanına yaslandı ve ayağını biraz öne sürdü, sonra bacaklar ve değnekler birbirine karşılıklı gelene kadar sol değneği kaydırды, bu şekilde koridordan geçerek mutfağa gitti.

Hol gözüne karanlık ve bir mezar gibi dar göründü. Duvarlar, başından beri hep aynı olduğu anlaşılan bir renge boyanmıştı, artık sadece boyanın duvarda tuttuğu bir duvar kâğıdının artıkları üzerine sürülmüştü, kasvetli bir sarı veya yeşil. Kokusu nemli ve metalsiydi. Sarsılma sesi şimdi biraz hafiflemişti.

Adam mutfağın girişinde durdu. Mutfağı küçük-tü, iki çatı eğimi arasında üstten devrilerek açılan bir penceresi olan, fayanssız bir mekân. İçeriye girildiğinde alanın tümünü dolduruyor ve ancak çok dikkatli çeyrek dönüşlerle sağa sola dönebiliyordu, ocağa, dolaba ve yemek masasına doğru. Işığı yaktı, kendini birkaç santimetre daha öne doğru kaydırды ve masanın çekmecesini çekti. Güdük kursunkalemler, kırışmış indirim kuponları, eski tükenmez kalemler, şişe mantarları, kırmızı ve yeşil lastiklerle karman çorman olmuş, biraz sert bir makine yağı kokusu yayan, kaplama kâğıdıyla kaplanmış bir çekmece ortaya çıktı. Bunların arasında Dörrlerin evinin, kiracılarının garajının ve kilerinin kapılarının anahtar desteleri vardı, üstleri yazılıydı ve yapıştırıcı banttan yapılmış, ucunda kahverengi bir deri anahtarlık sallanan bir halkaya geçirilmişlerdi, bunu kısa bir süre önce lokantacı kendisine teslim etmişti, bir diğer destede ise kasabın ön ve arka kapısının anahtarları bulunuyordu. Kasap, daha işin başında binanın arka kısmını ondan satın almış ve yıkarak, bodrumuna bir sauna kurdurduğu yassı, çirkin bir bina yaptırmıştı. Yaşlı adamın sahip olduğu binanın bütün anahtarları, daha hiç kullanmadığı yassı bir pirinç anahtarın dışında, birbirine geçirilmiş, büyük, şingırtılı bir deste halinde paket ipiyle topluca bağlanmıştı. Yaşlı adam pirinç anahtarı ayırarak pantolonunun cebine koydu.

Birisi uyansa, diye düşündü. Lokantacılar artık uyansalar iyi olacaktı.

Herhalde çok yorgundular. Sabahları hep makinelerin sesiyle ve yol işçilerinin bağrıışlarıyla uyanıyorlardı. Yatak odaları ön kanattaydı, hemen altlarındaki inşaat yerinde günlerden beri, sabah saat altı

buçuktan öğleden sonra üçe kadar eski kaldırımın parçaları kaldırılıyor, tarihi bir iskeletin kemikleri gibi özenle işaretlenerek istifleniyordu. Az uyku, ince veya fazla kısa bir yorgan gibiydi, insanın durup dinlenmeden ve tetikte kalarak çekiştirilmesi gereken bir şey. Böyle bir uykuda, huzursuzluk veren ve bir tehlikeye doğrudan işaret etmeyen bütün gürültüler, onları rüyanın içine çeken hareketlerle silkelenip uzaklaştırılırlar, bu soğuk bir uykudur, insan ısınmaz, soğuktan titreyerek uyanır. Yaşlı adam onları, lokantacıları bu durumda hayal etti; benizleri solgun, kasları tutulmuş ve susamış bir halde yorganlarını başlarının üzerine çekip dışarıdaki kapı sesini uzaklaştırırken.

Bana da aynı böyle oluyor, diye düşündü, bu bağlantıyı ilk kez fark ediyordu. Sürekli üşüyorum ve o hafif, yararsız uykuyu uyuyorum, askerdeyken olduğu gibi, sadece artık hiç yorgun olmuyorum, en azından gözlerimi yummaya çalıştığımda yorgun olmuyorum. Yani hiçbir zaman.

Mutfak kapısının arkasında, koltuk değneklerinin durduğu girintiye doğru arkasına döndü. Bir tanesi devrilip bir eski gazete tomarının üzerine düştü. Onu kaldırmak için eğildi ve Elvis Presley'le yüz yüze geldi, ölümünden kısa süre önce çekilmiş bir resimdi bu, bir yakın plan çekimi. Boynundaki ter damlacıkları, gözlerinin altındaki gölgeler, saçlarının her bir teli seçiliyordu, sahne ışığının arkadan aydınlattığı saçları bu pozisyonda tuhaf, solgun bir biçimde gri görünüyordu.

Merdiven boşluğu karanlıktı. Sahanlıkta sabun kokusu vardı. Koltuk değneklerinin kauçuk ayakları zeminin siyah taşlarına her seferinde sıkıca yapıştıyordu; insan hareket ederken onları yerden çekti-

ğinde şap şap ses çıkarıyorlardı. Yaşlı adam eliyle elektrik düğmesine dokundu. Arkasından oturma odasının açık penceresinden gelen hava akımını hissetti, sonra pencere çarptı, onunla birlikte kapı da çarptı ve neredeyse aynı anda aşağıda, binanın karnında, bodrumdaki kilitlerin birinden gelen çat diye bir ses duyuldu. Duvara dayandı ve başını bir an duvarın soğukluğuna dokundurdu. Sonra aklına bir şey geldi. Pantolonunun ön cebinde duran kendi anahtarlarını yokladı, ama daha bunu yaparken anahtarlarını yanına almış olduğunu biliyordu, her zamanki gibi ocağın üzerindeki kancada asılıydılar, mutfaktan çıkmadan önce, alışılmış bir el hareketiyle onları almıştı. Son zamanlarda, anahtarlarını, belgelerini, perdelerin çekili ve masa örtülerinin kırışksız olmasını titizlikle kontrol etme alışkanlığı geliştirmişti; şu anda böyle soluk soluğa ve biraz şaşkın, duvara dayanmış dururken evinden böyle aceleyle fırlayınca kendisini sanki bir resmin dışına çıkarmışçasına bu alışkanlığının dışına çıkmış gibi hissetmişti. Gençliğinde hep dağınık ve unutkan bir insan olmuştu, bunu gayet iyi hatırlıyordu. Ancak çok sık aklına getirmezdi.

Yangın kapısı, merdiven tırabzanına çok yakındı. Tırabzana kadar birkaç adım attı, koltuk değneklerini buraya dayadı ve anahtarı çıkarttı. Merdiven sahanlığının ışığı kapının cilasında yansıma yapıp gözlerini kamaştırdı. Kapı beyaza boyalıydı, kapı tokmağı ve üstünde beyaz bir plastik kapak plakası bulunan kilit de. Kolu indirdi ve plastik plakayı kenara itip anahtarı deliğe sokmak istedi, ama plaka yerine yapışmıştı, boya onu kapıyla bütünleştirmişti. Anahtarın kenarıyla kazıdı, boya sıyrıldı.

Anahtar kilide uydu. Kapıyı açtı ve biraz geri

çekildi, hoş olmayan, boğucu bir sıcaklık yüzüne çarptı. Öksürük tuttu ve sanki öksürürken bedeninin üst kısmı öne savruldu, ayağı neredeyse iki koridoru birbirinden ayıran metal basamağa takılacaktı. Alçak sesle söylendi ve kapı pervazına sıkıca tutundu, sonra otelin koridoruna geçti.

Dar ve basık bir mekândı, nikotin kokuyordu. Koridorun bir yanında müşteri odalarının kapıları vardı, karşılarında ise bir radyatör kafesinin pervazı uzanıyordu, üzerinde elma şarabı testileri, kulplu bira bardakları ve turizm bilgilendirme bürosunun boş broşürlükleri duruyordu. Buraya en son ne zaman gelmiş olduğunu hatırlayamadı, epey bir zaman önce olmalıydı. Koridorun sonundan birkaç basamakla aşağıya iniliyordu. Basamaklara vardığında durdu. Değnekleri merdiven inerken kullanmazdı, bu yüzden onları bir tanesinin sapında sallanan kumaştan bir şeritle birbirine bağlayıp omzuna asmalıydı ve sonra, diye düşündü, bacaklarımı ağır ağır ve birbiri ardı sıra basamaklar boyunca aşağıya doğru sürükleyebilmek için tırazanın parmaklıklarına iki elimle birden sıkıca tutunmalıyım. Fakat o anda, sarsılma sesinin artık duyulmadığını ve binanın içinde hiçbir yerden tıklatılan bir kapı sesinin de gelmediğini fark etti, yaşlı adam bu idrakte uyuşmuşçasına ve şimdi nereye gideceğine karar veremiyormuşçasına bir an olduğu yerde kaldı. Esnedi ve içinde biraz da çöküntü hissetti. Tekrar üşümeye başlamıştı. Binanın içinde biri sifonu çekti ve uzaklardan bir araba lastiğinin cayırtısı duyuldu.

Gece vakti sendeleyerek buralarda dolaşacağına yatağıma girmeliydim, diye düşündü yaşlı adam, inatçı ihtiyar budalanın biriyim ben, öylesine bitkinim ki. Belki sonunda derin bir uyku çekebilirdim.

Yabancıyı fark etmesi bir an sürdü. Düşüncelere dalmış ve kendi kendine kızar bir halde ikinci basamakta durmuş, son basamakların küçük bir holün karanlığına karıştığı aşağılarda bir yere doğru dalgınlıkla bakıyordu. Kapıdan içeriye avlu lambalarının ışığından birkaç benek düşüyordu. Duvarın kenarında bir çinko kova duruyordu, yanında da bir tahta fırçası. Kovanın üzerine bir temizlik bezi örtülmüş ve bir yana sarkık vaziyette kuruyup katılmıştı, birisi onu çekmişti ve şimdi anlamsızca kovanın ağzının şeklini koruyarak paspasın üzerine kaymış duruyordu.

Yaşlı adam iki ayakkabı burnu ve gri flanel kumaşın altından beliren dizler gördü ve ancak sonra devamını, adamın tümünü seçti, bacaklarını gövdesine çekmiş duvarın dibinde oturuyordu ve belli ki ya kendinden geçmişti ya da uyuyordu.

Avluda park eden bir arabanın far ışıkları kapıya vurup girişi aydınlatıyordu, bu aklını karıştırdı. Neler olduğunu anlamaya çalıştı, ama tam olarak anlayamadı, olması gerektiği kadar çabuk kavrayamadı. Bütün olan bitenin kendi müdahalesi olmadan da gelişmeye devam edeceğini biliyordu, öylece ortada kalmıştı, yabancı bir sahanlıkta, savunmasız. Otelin girişindeki silütle, parlayan ışık arasında hiçbir bağlantı olmadığını anlayana kadar içinde kısa bir an panik yükseldi. Dışarıdaki herhalde haftada birkaç kez geceleri et haline giden kasaptı. Yeni binanın arka duvarında avluyu güney yönünde sınırlayan bir pergole olduğunu hatırladı, üzerine bir sarmaşık sarılıydı. Girişe ışığı vuran farlar kuşkusuz kasabın arabasının farlarıydı, bir tanesinin ışığı parlaktı, yapraklarla engellenen diğerininki ise silik ve parçalıydı. Işık huzmesi ağır ağır girişi tarar-

ken, bir yangın söndürme tütünün silüetini ve parıldayan iki nokta gördü, gözler.

İçeride kilitli kaldım, diye bağırdı yabancı.

Derinden uğuldayan, gür bir sesi vardı. Yabancı-
nın dizleri birbirinden ayrıldı ve yaşlı adam, öteki-
nin parmağının ucunda döndürerek salladığı bir
zincire bağlı halkanın ucunda asılı parıldayan bir
şey gördü. Zincir bir an parladığında kalp atışlarının
hızlandığını hissetti, dairesel hareketlerin çocukken
üzerinde yapmış olduğu büyüleyici etkiyi, aslında
sadece kendi gözü hareketi izleyemediğinden ortaya
çıkmasına rağmen bir nesnenin artan bir hız saye-
sinde yaratıyormuş gibi görüldüğü ivmeyi tekrar
hatırladı. Sonra nakliye arabası köşeyi döndü, istif-
lenmiş boş et küvetleri indirilirken çıkan sürtünme
sesi duyuldu ve gaz verilip bir sonraki vitese geçiri-
len motorun ısrarcı gürültüsü ev dizisinin ötesinde-
ki boş, ıslak sokaklardan birinde uğuldadı. Bu, açık-
layamadığı bir nedenle onu hep korkutan bir gürül-
tüydü.

Giriş şimdi paspasın yakınındaki aydınlık bir
dairenin dışında yine karanlığa gömülmüştü ve par-
maklarının altında dik bir yokuş gibi eğimini hisset-
tiği tırazan birkaç metre aşağısında karanlığın
içinde gözden kayboldu. Şimdi kendi kendisine
yabancı-
nın niçin daha en başında seslenmemiş
olduğunu soruyordu, böyle gür bir ses kendisini
kolaylıkla duyurabilirdi, kilidi kırması gerekmezdi.
Bunda, genç insanlarda sık sık fark ettiği tipik bir
yan görür gibi oldu. Bunun ne olduğunu düşündü,
belki nesnelere ilişkide, insanlara ilişkin durumlar-
da beliren belli bir takıntıydı.

Beni duyuyor musunuz, diye seslendi yabancı,
buradan çıkamıyorum.

Sesinde titreşen bir panik vardı, bu anlık bir titreyişti, ses tonunun küçük bir dalgalanışı, ama yaşlı adam kuşkuya düşmüştü, bir an için kendi düşüncelerine fazlasıyla gömülüp adamı duymamış olabilir miydi, emin değildi.

Yabancı anahtarları uzattı, bir tanesi gövdesinden kırılmıştı. Yerinden fırlayıp ışığı yaktı. Penceresiz mekânda bir resepsiyon kürsüsü görüldü, arka taraftaki cam rafın üzerinde bir çan ve el yapımı boş bir anahtar kutusu duruyordu.

Kilit için bir şeyler yapmalısınız, diye devam etti adam, sıkışıyor, görüyorsunuz işte. Yukarı çıktı, bir adımda iki basamak birden atladı.

Yaşlı adamın hemen dibinde durdu ve birbirlerinin yüzüne baktılar. Yaşlı adam korktu, ama sebebinin bilmiyordu. Yabancıнын ceketini biraz kısa gösteren uzun, sağlam kolları vardı. Ceketini açılmıştı, içinden ince, beyaz kumaştan bir gömlek çıkıyordu ve teniyle kumaşın arasından ileri uzanan küçük gölgeler gibi göğüs kılları görünüyordu.

Kusura bakmayın, dedi, karşısındakinin bir otel görevlisi olmadığını ancak anlamış gibiydi. Sizi uyandırmış olmalıyım, ama avluya geri dönmeliyim, daha boşaltmam gereken şeyler var.

İkinci bir çıkış daha var, dedi yaşlı adam alçak sesle.

Yaşlı adam başı eğik, ötekinin bedenini inceledi, büyük bir dikkatle yoğunlaşmış kendini sürükleyerek sahanlıkta geriye doğru çekildi. Yabancıнын bir tür nem yaydığını hissetti, bunun ter mi, yoksa yağmurun nemi mi olduğu anlaşılmıyordu, ama onun çevresinde havanın serinleştiğini ve ıslak yün kumaştan yağlımsı bir koku geldiğini algıladı. Pantolon paçasının yukarı kaymış olduğu sağ ayak bile-

ğinin üzerinde tuhaf, uzunca bir kabarıklık hissediliyordu.

Bekleyin, dedi yabancı, size kapıyı tutayım.

Yanından dikkatle sıyrılarak geçti ve birkaç adım ilerledi. Sonra yaşlı adamın koridorun sonuna varmasının bir süre daha alacağını anladı ve otele tutmuş olduğu oda aklına gelene kadar bir an kararsızlıkla durdu. Bunu gerçekten de o anda hatırlamış gibiydi. Gözleriyle bir an yan yana dizili kapıları taradı, ortadakilerden birine doğru gitti, kapı kolunu çevirip içeride gözden kayboldu. Kapı kilitli değildi.

Yaşlı adam olduğu yerde durdu. Binanın içi çok sessizdi, bir şehirde bu sessizlik ancak sokakların boş olduğu ve insanların çoğunun hâlâ uyumakta olduğu sabahın ilk saatlerinde hissedilirdi. Bu, insanın bir şehri oluşturan tüm cansız nesnelere seslerin eksikliğini hissedebildiği bir sessizlikti, çimentonun sessizliği, duvarların, rayların ve teneke kutuların sessizliği, ahşabın ve yontma taşların sessizliği. Bu, gecelerin de gündüzlerden daha sessiz geçmediği kırsal kesimde olduğundan çok farklıydı ve yaşlı adam bunu seviyordu. İnsan sabahın erken saatlerinde, kıpırtısız nesnelere arasında, insansız şehri oluşturan bütün o labirentin içinde uyanırdı ve rüzgârın, ışığın ve nemin hiçbir anlam taşımadan bunların üstünü örttüğünü bilirdi.

Bir süre dikkatini sadece ayak tabanlarının çıkardığı sürüklenme sesine ve değneklerin, yerlerinden kaldırılıp daha uzaktaki bir noktaya dayanmak üzere üstlerindeki yaslanma basıncının azaltıldığı zaman çıkarttıkları gıcırıtılı sese verdi. Sonra bir şeyin sürüklendiğini duydu. Sanki ağır bir bavul veya koli yatağın altından çekilir ve diklemesine

kaldırılır gibi bir ses. Koridorun ortasına vardı. Yabancı kapıda göründü, yüzünde eğreti bir gülümsemeyele kapıyı arkasından kapadı. Odanın içi bir an görünmüştü, dar dörtgen bir mekân, üzerine saman sapsarı veya hiç değilse bunların taklitleri nakşedilmiş açık kahverengi bir halı, dağılacakmış gibi duran ince çeperli, daha çok sandığa benzeyen bir dolap; koli yoktu, kolileri herhalde kendisi hayal etmişti. Başka bir şey konuşmadılar. Yabancı yanından sıyrılarak geçip ona demir kapıyı tuttu. Yaşlı adam koridordaki eşığın üzerinden geçerken başını çevirdi. Daire kapısına kadar olan birkaç adımı ikisi birlikte ağır ağır, yan yana yürüdüler ve yaşlı adam yabancıyı, onu daha önce koşarken veya bir yerden atlarken görmediği halde kesik kesik soluduğunu fark etti. Kapıya vardıklarında yabancıya, arkasında çoğunlukla kilitli olmayan başka bir çıkışın bulunduğu ikinci merdiveni işaret etti. Vedalaşmadan ayrıldılar.

Yaşlı adam, bir-iki saat içinde merdiven sahanlığının penceresinden günün ağardığının görülebileceğini biliyordu. Bazen geceleri sakinleşemeyince, burada dururdu. Henüz içeriye yansıyabilecek bir ışık yoktu, gece binanın içinde bir süre daha devam ederken, dışarıda başlayan alacakaranlığın tam sorgulayıcı, ısrarcı laciverdini havaya savurduğu anda dışarıdaki siluetlerin arkasından biraz daha fazla aydınlık yansıdığı göründü sadece. Aniden gündoğumunun aydınlığını özledi, tam zamanında buraya dönmeye karar verdi, sanki bir başka zamanı seyretmiş gibi dışarıya bakılabilen bu küçük pencereden bakacaktı. Geçmişe veya geleceğe, böyle zamanlarda bunun önemi yoktu.

Daire kapısını kilitledi, elini yumruk yapıp anah-

tarı kavradı ve duvara yaslandı. Siyatik siniri çekiliyordu. Böyle dur yeter, diye düşündü, bacaklarını haliya sıkıca bastır. Kıpırtısızlığı bedenine, insanın karşısındakini inceden inceye ve titizlikle tarttığı ve alışverişte başarılı olmak için hata yapmamaya çalıştığı bir takas gibi sunduğu duygusuna kapıldı.

Ama hiç kıpırdamadan kalmak mümkün değildi, bir yerlerinde hareket eden bir kas hep vardı. Esnemesini bastırdı ve bir acıyla çarpıldı. Sanki çok büyük bir yer bir anda ateş almış gibi bir duyguydu. Bir süre önce Atlantik'teki bir petrol platformunda çıkan yangını görmüştü, alevler beş yüz metre karelik bir deniz yüzeyini neredeyse kesintisiz olarak kaplamıştı, dalgaların üzerinde rüzgârla savrulan, parıltılı bir post. Yüzünü yokladı, ter içindeydi. Yanaklarındaki ıslaklığı ovuşturdu ve tuzun dudaklarındaki ince çatlaklara doluşunu hissetti, sonra düştü. Değneklerden biri sırtına devrildi, değneği itti ve halının üzerinde ileriye doğru bir parça süründü.

İyi bir hafızası vardı. İsimleri değil, ama yüzleri iyi koruyordu, bir insanın hatlarını, bir yazının hatları gibi nakşediyordu. Koridordaki adamın yüzünü daha önce de bir kez gördüğünü biliyordu, uzun zaman geçmemişti, dün olmalıydı. Yoksa önceki gün mü? Hayır, dündü. Şimdi ateş basmıştı ve heyecanlanmıştı, dünü hatırlamaya çalıştı, sessizliğin ve zeminin üzerinde toparlayıp duvarın öte yanında, yatak odası kapısının berisinde bir noktada biriktirdiği tozun içine gözlerini dikti, ama bir yararı olmadı. Adamı görmüştü, bu kadarını hatırlıyordu ve yakından görmüş olamazdı, öyle olsaydı, gözlerini mutlaka hatırlardı. Merdivende karşılıklı durduklarında adamın gözlerinde kahverengi benekler oldu-

ğunu görmüştü. Mavi gözler ve bu serpintiler, içine dikkatsizlikle karışmış ve sonra donup kalmış bir sıvı etkisi yapıyordu, sanki görüşü engeller gibi, ama bunun bir yanılısama olduğunu biliyordu. Aslında böyle gözler tarafından engellenen, gözlemci olarak insanın kendisi olurdu, dikkati dağılır ve başka şeyleri gözden kaçırdı.

Artık halının üzerinde, bir şişme yatağın üzerinde yatar gibi yüzükoyun dümdüz yatıyordu, yatak odasına kadar daha bir buçuk metre vardı. Halının kenarına asılarak kendisini kürek çeker gibi ilerletmeye karar verdi. Eğer bu şekilde yatak odasının kapısına varabilirsem, diye düşündü, belki oradan kolumu uzatıp yatağın köşesine tutunabilirim. Bedenini gergin tutup sadece elleri ve kollarının üst kısmıyla hareket etmeye çalıştı.

On dakika sonra yatak odasının eşiği önünde uzanıyordu, başı ahşap döşemenin üzerindeydi, tozların, eski yeşil boyanın ve keskin bir şeyin kokusunu alıyordu. Birkaç gün önce tuvalete vaktinde yetişmemiş olduğunu hatırladı. Karyolanın ayağını yakalayıp kendisini çekti, ama pantolon kemerinin ön kısmı eşiğe takılı kaldı ve arka kısmı bel omuruna rahatsızlık vererek sıkıştırdı. Karyolanın ayağını bıraktı, pantolonunun üst düğmesini açtı ve eşiğin kenarından geçirdi. Şimdi daire kapısının önünden ayak sesleri geliyordu, arada bir duraklıyorlardı ve buna bir sürtünme sesi eşlik ediyordu; yabancı, taşınması ağır olan bir şeyi peşinden sürüklüyor gibiydi. Sesler kesilene kadar bekledi ve bir kez daha bedenini eşiğin üzerinden aşırılmayı denedi, bu kez başardı, yatağın kenarına vardı ve kendisini yukarı çekti.

Ölürken gökyüzüne bakmaya niyet etmişti.

2003 INGEBORG BACHMANN ÖDÜLÜ

INKA PAREI

KARANLIKTA

ROMAN

Eylül 1977: Kendisine miras kalan eski bir evde, hasta yatağında yatan yaşlı bir adam. Karanlıkta gölge misali, görünmez varlığıyla onun küçük dünyasını yerle bir eden bir yabancı. Yaşlı adamın içinde saklı imgeleri, yanıtlanmamış soruları ve silik anıları canlandıran gecenin irkilten sesleri. Kim bu yabancı? Yaşlı adamın anılarının hiçbir köşesine yerleştiremediği tehlikeli biri mi? Yoksa bütün bir ömrü boyunca bastırıldığı korkunç bir suçla ele vererek ete kemiğe bürünen öteki benliği mi?

Karanlıkta, unutmak ve hatırlamak üzerine bir kitap. Unutmanın rahatlatıcı dinginliği, hatırlamanın acı verici huzursuzluğu üzerine söyleyecek bir şeyleri olan sıradışı bir yapıt. *Gölge Boksörü*'nden tanıdığımız **Inka Parei**, Ingeborg Bachmann Ödülü'ne değer görülen bu son yapıtıyla bir savaş suçlusunun karanlık geçmişiini aydınlığa çıkarıyor.

KAPAK RESMİ: HEIKO BENNEWITZ

ISBN 978-975-07-0906-7

9 789750 709067

<http://www.canyayinlari.com>